

آیین‌نامهٔ آزمون مهارت زبان فارسی (آمفا)

آیین‌نامه آزمون مهارت زبان فارسی (آمفا)

مقدمه

در راستای اجرای بند ۱۷ ماده دو اساس‌نامه بنیاد سعدی، موضوع برگزاری المپیادهای منطقه‌ای و جهانی و آزمون‌های استاندارد تعیین سطح زبان فارسی، مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی شماره ۹۰/۶۸۳۲/دش مورخ ۱۳۸۹/۸/۴ و به منظور ارتقای استانداردهای جذب و پذیرش دانشجویان خارجی و تعامل با کرسی‌های زبان فارسی و شناسایی دانشجویان زبان و ادبیات فارسی در خارج از کشور، طلاب حوزه‌های علمیه، دانش‌آموزان، فعالان سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و غیره، بنیاد سعدی آیین‌نامه «آزمون مهارت زبان فارسی (آمفا)» را به تصویب می‌رساند.

ماده ۱: اهداف

۱. آگاهی فارسی‌آموزان و فارسی‌زبانان خارجی از میزان توانایی‌هایشان در مهارت‌های چهارگانه زبانی در زبان فارسی؛
۲. سنجش سطح علمی دانشجویان، طلاب و فارسی‌آموزان خارجی با هدف سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی آموزش زبان فارسی در جهان؛
۳. آگاهی استادان از وضعیت زبانی فارسی‌آموزان و فارسی‌زبانان خارجی و طراحی برنامه‌های درسی و مواد آموزشی متناسب با مهارت زبانی آنان؛
۴. ساماندهی فرایندهای پذیرش و آموزش دانشجویان، طلاب و فارسی‌آموزان خارجی متقاضی تحصیل در دانشگاه‌ها و حوزه‌های علمیه ایران؛
۵. ساماندهی فرایندهای پذیرش و آموزش متقاضیان کار در ایران و نهادهای ج.ا. ایران در جهان؛
۶. ساماندهی فرایندهای پذیرش و آموزش مدرسان و معلمان بومی [غیرفارسی‌زبان] که در رایزنی‌های فرهنگی، سفارتخانه‌ها و مؤسسات آموزشی مشغول تدریس هستند؛
۷. کیفیت‌بخشی فرایند آموزش و طراحی برنامه‌های درسی در مؤسسه‌های آموزش زبان فارسی در داخل و خارج از ایران؛

ماده ۲: تعاریف

- ۱-۲. «سطح زبانی»: میزان دانش زبانی و تسلط فارسی‌آموز/ فارسی‌زبان بر مهارت‌های زبانی است که بر اساس چارچوب مرجع زبان فارسی تعیین می‌گردد.
- ۲-۲. «مهارت زبانی»: به معنی توانایی استفاده از زبان است. در اینجا به مفهوم میزان قابلیت‌های آزمودنی در چهار مهارت «شنیدن»، «خواندن»، «صحبت کردن» و «نوشتن» است.
- ۳-۲. «فارسی‌آموز»: کلیه علاقه‌مندان به زبان فارسی که به صورت رسمی یا غیررسمی اقدام به یادگیری این زبان می‌نمایند.

۴-۲. «آمفا»: آزمون مهارت زبان فارسی (آمفا)، نوعی آزمون پیشرفت است که بدون توجه به سابقه آموزشی فرد آزمون‌دهنده، میزان توانایی او را در چهار مهارت اصلی زبان فارسی مورد ارزیابی قرار می‌دهد. این آزمون در دو نوع عمومی (General) و دانشگاهی (Academic) برگزار می‌شود. عنوان اختصاری این آزمون در ارجاعات بین‌المللی (AMFA) است.

تبصره ۱: نوع عمومی، مخصوص کسانی است که زبان فارسی را با هدفی غیر از تحصیل در دانشگاه‌های ایران انتخاب کرده‌اند. نوع دانشگاهی مخصوص کسانی است که می‌خواهند در یکی از دانشگاه‌ها یا حوزه‌های علمی ایران ادامه تحصیل دهند. محتوای نوع عمومی و دانشگاهی در بخش گفتن کاملاً مشابه یکدیگر است. با این حال، محتوای نوع دانشگاهی در زیربخش تک‌گویی (بخش شنیدن)، متون بخش خواندن و نیز تکلیف‌های بخش نوشتن نسبت به محتوای نوع عمومی جنبه علمی و تخصصی قوی‌تری دارد.

ماده ۳: کاربرد آزمون

همانند سایر آزمون‌های مشابه در جهان، آزمون آمفا دارای کاربردهای زیر می‌باشد:

۱. دریافت روادید اقامت در ج.ا. ایران،
۲. دریافت روادید اجازه کار در ج.ا. ایران،
۳. دریافت روادید تأسیس دفتر همکاری‌های مشترک اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و غیره در ج.ا. ایران،
۴. دریافت مجوز همکاری نیروهای محلی در نمایندگی‌ها، رایزنی‌ها و سفارتخانه‌های ج.ا. ایران در خارج از کشور،
۵. دریافت مجوز تدریس در مدارس و مؤسسه‌های خارجی تحت پوشش بنیاد سعدی،
۶. دریافت روادید تحصیل در دانشگاه‌های ایران،
۷. متقاضیان آزاد.

تبصره ۲: الزام به دارا بودن مدرک آمفا و تعیین بازه نمرات قابل پذیرش تابع سیاست‌ها و اختیارات هر یک از دستگاه‌های ذیربط خواهد بود. بنیاد سعدی طبق این آیین‌نامه، متولی پیگیری لحاظ شدن مدرک آمفا در کاربردهای فوق از دستگاه‌های ذیربط خواهد بود.

ماده ۴: ساختار آزمون

این آزمون شامل ۱۸۰ نمره است که در چهار بخش زیر اجرا می‌شود.

بخش	زمان	ساختار	نمره
شنیدن	۵۵ دقیقه	۳ قسمت	۴۵ نمره
خواندن	۶۰ دقیقه	۳ متن	۴۵ نمره
نوشتن	۶۰ دقیقه	۲ تکلیف	۴۵ نمره
گفتن	۱۰ دقیقه	۳ قسمت	۴۵ نمره
جمع	۱۸۵ دقیقه	-	۱۸۰ نمره

جدول مشخصات آزمون به شرح زیر اعلام می‌گردد:

بخش «شنیدن»

نمره	تعداد پرسش‌ها	ساختار	مدت زمان	نام زیربخش
۱۵	۱۰	۱۰ مکالمه دوجمله‌ای (مکالمه متشکل است از یک پرسش و یک پاسخ)	۱۵ دقیقه	مکالمه کوتاه
۱۵	۱۰	۳ تا ۵ مکالمه چند جمله‌ای (مکالمه متشکل است از چند پرسش و چند پاسخ)	۲۰ دقیقه	گفتارک
۱۵	۱۰	یک تک‌گویی (یک نفر درباره یک موضوع خاص بین ۷ تا ۸ دقیقه صحبت می‌کند)	۲۰ دقیقه	تک‌گویی

بخش «خواندن»

نمره	تعداد پرسش‌ها	ساختار	مدت زمان	نام زیربخش
۱۵	۱۰	یک متن با موضوع عمومی	۲۰ دقیقه	متن شماره یک
۱۵	۱۰	یک متن با موضوع عمومی	۲۰ دقیقه	متن شماره دو
۱۵	۱۰	یک متن با موضوع عمومی	۲۰ دقیقه	متن شماره سه

بخش «نوشتن»

نمره	ساختار	مدت زمان	نام زیربخش
۱۵	نوشتن یک نامه با حداقل ۱۵۰ واژه	۲۰ دقیقه	تکلیف شماره یک
۳۰	نوشتن یک مقاله با حداقل ۲۵۰ واژه	۴۰ دقیقه	تکلیف شماره دو

بخش «گفتن»

نمره	ساختار	مدت زمان	نام زیربخش
۱۵	پرسیدن مشخصات فردی	۲ دقیقه	قسمت اول
۱۵	پرسیدن موضوعات آشنا و ساده	۲ دقیقه	قسمت دوم
۱۵	پرسیدن درباره تجربه‌ها و علائق	۶ دقیقه	قسمت سوم

ماده ۵: تفسیر نمرات آمفا

در «آمفا» قبولی یا ردی مطرح نیست؛ بلکه پس از شرکت آزمون دهنده، سطح مهارت زبانی وی در چهارچوب استاندارد مرجع آموزش زبان فارسی در جهان^۱ مشخص می‌شود. جدول زیر انطباق نمرات «آمفا» با آزمون‌های معتبر جهان و همچنین روابط نمرات این آزمون با سطوح استاندارد مرجع را نشان می‌دهد:

چهارچوب مرجع آموزش زبان فارسی در جهان ^۴	تافل IBT	تافل CBT	تافل PBT ^۳	آزمون آیلتس ^۲	آمفا	
					براساس نمره (۰-۹)	براساس نمره (۰-۱۸۰)
C2	۹۶ - ۱۲۰	۲۴۳ - ۳۰۰	۵۹۰ - ۶۷۷	۷/۵ - ۹	فوق پیشرفته: ۷/۵ - ۹	فوق پیشرفته: ۱۵۰ - ۱۸۰
C1	۷۹ - ۹۵	۲۱۳ - ۲۴۰	۵۵۰ - ۵۸۷	۶/۵ - ۷	پیشرفته: ۶/۵ - ۷	پیشرفته: ۱۲۶ - ۱۴۹
B3	۶۵ - ۷۸	۱۸۳ - ۲۱۰	۵۱۳ - ۵۴۷	۵/۵ - ۶	فوق میانی: ۵/۵ - ۶	فوق میانی: ۱۰۵ - ۱۲۵
B2	۵۳ - ۶۴	۱۵۳ - ۱۸۰	۴۷۷ - ۵۱۰	۴/۵ - ۵	میانی: ۴/۵ - ۵	میانی: ۸۵ - ۱۰۴
B1	۴۱ - ۵۲	۱۲۳ - ۱۵۰	۴۳۷ - ۴۷۳	۴	پیش میانی: ۴	پیش میانی: ۶۵ - ۸۴
A2	۳۰ - ۴۰	۹۳ - ۱۲۰	۳۹۷ - ۴۳۳	۳ - ۳/۵	مقدماتی: ۳ - ۳/۵	مقدماتی: ۴۵ - ۶۴
A1	۹ - ۲۹	۳۳ - ۹۰	۳۱۰ - ۳۹۳	۱ - ۲/۵	پیش مقدماتی: ۱ - ۲/۵	پیش مقدماتی: ۱۶ - ۴۴
N	۰ - ۸	۰ - ۳۰	۰ - ۳۱۰	۰ - ۱	نوآموز: ۰ - ۸	نوآموز: ۰ - ۱۵

تبصره ۳: مجموع نمرات آمفا (۱۸۰) است که بر اساس جدول فوق، بر اساس بازه (۰-۹) تبدیل و به آزمون دهنده اعلام می‌شود.

تبصره ۴: مدت اعتبار نمرات کسب شده در آزمون عمومی و دانشگاهی از تاریخ صدور، ۳ سال خواهد بود.

^۱ مصوب شورای تالیف و برنامه‌ریزی درسی بنیاد سعدی.

^۲ International English language testing (IELTS)

^۳ test of English as a foreign language (TOEFL)

^۴ Standard Reference for Teaching Persian (SRTP)

ماده ۶: تقسیم کار

همان طور که در بند ۲-۴ بیان شد، آزمون «آمفا» در دو نوع عمومی (General) و دانشگاهی (Academic) برگزار می‌شود و بر اساس توافق بنیاد سعدی و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، مقرر شده است تا بنیاد سعدی متولی برگزاری نوع عمومی و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری متولی برگزاری نوع دانشگاهی آن باشد. دستورالعمل آیین‌نامه «آمفا» دانشگاهی [آکادمیک] از سوی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تهیه و ابلاغ می‌شود.

تبصره ۵: سیاست‌های کلی، زمان، نحوه برگزاری و میزان نمره قابل پذیرش برای دانشجویان خارجی توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تعیین می‌گردد.

تبصره ۶: مجری برگزاری آزمون آمفای دانشگاهی در داخل ایران، سازمان سنجش آموزش کشور خواهد بود.

تبصره ۷: متولی آمفا، مطابق اساسنامه بنیاد سعدی، مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی، بنیاد سعدی است و این بنیاد اجرا و برگزاری این آزمون را به مراکز خاصی همچون سازمان سنجش، مرکز سنجش آموزش پزشکی وزارت علوم، جامعه المصطفی العالمیه، نمایندگی‌های ایران در خارج از کشور و کارگزاران بخش خصوصی در سراسر جهان واگذار خواهد کرد.

تبصره ۸: نظارت، تصحیح، صدور مدرک و اعطای نمایندگی برگزاری آزمون صرفاً با بنیاد سعدی است.

ماده ۷: شیوه اجرای آزمون

بنیاد سعدی، بر اساس تصمیم شورای سیاست‌گذاری، ابتدای هر سال، تعداد و تاریخ برگزاری آزمون (ها) را از طریق وبگاه مرکز آموزش بنیاد سعدی اطلاع‌رسانی می‌کند و علاقه‌مندان می‌توانند نسبت به ثبت‌نام اقدام کنند.

تبصره ۹: دستورالعمل اجرایی برگزاری آزمون، پس از تصویب این آیین‌نامه از سوی بنیاد سعدی تهیه و به کلیه نهادهای ذیربط ابلاغ می‌گردد.

ماده ۸: شورای سیاست‌گذاری

شورای سیاست‌گذاری متشکل از دو کارگروه، با عناوین «کارگروه علمی» و «کارگروه اجرایی» در محل بنیاد سعدی تشکیل می‌شود.

اعضای شورای سیاست‌گذاری به شرح زیر می‌باشد:

- ۱- رئیس بنیاد سعدی (رئیس شورا)
- ۲- معاون آموزش و پژوهش بنیاد سعدی (دبیر شورا)
- ۳- معاون امور بین‌الملل بنیاد سعدی
- ۴- نماینده وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
- ۵- نماینده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- ۶- نماینده جامعه المصطفی العالمیه

۷- نماینده سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

۸-۱. وظایف شورای سیاستگذاری

- ۱- تدوین سیاست‌های کلی برنامه‌ریزی و اجرایی آزمون آمفا بر اساس اسناد بالادستی و قوانین و مقررات مصوب
- ۲- تدوین و تصویب ساختار پیشنهادی کارگروه‌ها
- ۳- تعیین و تصویب وظایف کمیته‌ها
- ۴- تصویب برنامه‌های پیشنهادی کمیته‌ها
- ۵- تعیین و ابلاغ نمایندگی‌های برگزاری آزمون آمفا
- ۶- نظارت مستمر بر حسن عملکرد کارگروه‌ها و ارائه گزارش‌ها به رئیس شورا و تجدیدنظر یا بازبینی در برنامه‌ها و فعالیت‌ها با نظر ایشان.

۸-۲. کارگروه علمی

این کارگروه، وظیفه «تعیین محتوا»، «طراحی سوال» و «تصحیح» آزمون و همچنین «اعلام نتایج» آن را بر عهده دارد. ریاست این کارگروه بر عهده معاونت آموزش و پژوهش می‌باشد. این کارگروه شامل یک هسته مرکزی و تعدادی از مشاوران علمی است. هسته مرکزی متشکل از حداقل دو نفر متخصص رشته آزفا یا آموزش زبان‌های خارجی و یک نفر کارشناس آمار است که به پیشنهاد معاونت آموزش و پژوهش بنیاد سعدی و با حکم رئیس بنیاد سعدی تعیین می‌گردند. این اعضا فاقد حق رأی هستند و می‌توانند شخصیت حقیقی یا حقوقی باشند. مشاوران علمی آزمون «آمفا» از بین متخصصان حوزه ارزشیابی و آزمون‌سازی (Testing) و برنامه‌ریزی آموزشی انتخاب می‌شوند که به پیشنهاد معاونت آموزش و پژوهش بنیاد سعدی و حکم رئیس بنیاد سعدی تعیین می‌گردند.

۸-۲-۱. وظایف کارگروه علمی

- ۱- تعیین استادان / طراحان سوال‌های آزمون از بین متخصصین حوزه آزفا و زبان و ادبیات فارسی
- ۲- نظارت بر تعیین سرفصل‌ها و منابع آزمون
- ۳- نظارت بر تهیه بانک سؤال و تدوین آزمون
- ۴- نظارت بر تصحیح برگه‌های آزمون و اعلام نتایج آن به کارگروه اجرایی
- ۵- نظارت بر تدوین شیوه‌نامه‌های تصحیح آزمون‌ها
- ۶- نظارت بر بررسی درخواست‌های بازبینی نتایج
- ۷- نظارت بر ارزیابی دائمی روایی و پایایی آزمون‌ها و تحلیل هر یک از سؤال‌های آزمون

۸-۳. کارگروه اجرایی

این کارگروه، وظیفه برنامه‌ریزی، اجرا و نظارت بر حسن اجرای آزمون‌ها را به عهده دارد. **تبصره ۱۰:** مدیر آموزش معاونت آموزش و پژوهش بنیاد سعدی به عنوان ریاست کارگروه تعیین می‌شود.

اعضای این کارگروه عبارتند از:

- ۱- مدیر آموزش بنیاد سعدی
- ۲- مدیر امور نمایندگی‌های بنیاد سعدی
- ۳- مدیر برنامه و بودجه بنیاد سعدی
- ۴- رئیس اداره برنامه‌ریزی و تولید مواد آموزشی معاونت آموزش و پژوهش بنیاد سعدی
- ۵- کارشناس میز هر کشور/ منطقه متناسب با نوع آزمون
- ۶- مدیر روابط عمومی بنیاد سعدی

۴-۸. وظایف کارگروه اجرایی

۱. اجرای سیاست‌های تعیین‌شده از سوی شورای سیاستگذاری «آمفا»
 ۲. پیشنهاد زمان‌بندی، هزینه ثابت‌نام، نحوه اجرای آزمون «آمفا» به شورای سیاستگذاری
 ۳. تهیه و تدوین فراخوان آزمون «آمفا»
 ۴. بسته‌بندی سوالات و پاسخنامه‌ها با رعایت محرمانگی آزمون‌ها و ارسال آنها به حوزه‌های امتحانی
 ۵. اجرای آزمون «آمفا» بر اساس دستورالعمل اجرایی
 ۶. دریافت اطلاعات آزمون‌های برگزارشده اعم از بسته سؤالات، پاسخنامه‌های چهارگزینه‌ای، پاسخنامه‌های تشریحی (نگارش و شفاهی)، فهرست حضور و غیاب شرکت‌کنندگان و فرم‌های نظرسنجی و مانند آن.
 ۷. تحویل پاسخنامه‌ها به کارگروه علمی جهت تصحیح و اعلام نتایج
 ۸. بررسی نیازها و مشکلات اجرایی آزمون‌های برگزارشده و تلاش در جهت رفع آنها
 ۹. ارائه و درج نمرات در سامانه الکترونیکی آمفا
 ۱۰. صدور مدرک
 ۱۱. رسیدگی به درخواست‌های شرکت‌کنندگان پیرامون بازبینی نتایج آزمون
- تبصره ۱۱: نماینده بنیاد سعدی در هر کشور، مسئول مستقیم برگزاری آزمون در آن کشور است.

ماده ۹: اعتبارات و هزینه‌ها

بنیاد سعدی موظف است هر ساله اعتبار لازم در خصوص برگزاری آزمون را تأمین نماید. بخشی از این اعتبارات در بودجه سالیانه لحاظ خواهد شد و بخشی دیگر از محل درآمدهای حاصل از ثبت‌نام متقاضیان آزمون تأمین می‌شود. تبصره ۱۲: میزان هزینه‌های ثبت‌نام هر ساله با تصویب شورای سیاستگذاری تعیین می‌گردد.

ماده ۱۰: اجرای آیین‌نامه

این آیین‌نامه متشکل از ده ماده و دوازده تبصره در جلسه مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۰۲ شورای بنیاد سعدی و جلسه مورخ ۱۳۹۶/۱۰/۱۹ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید و از زمان تصویب لازم‌الاجرا است.